

Δεύτερο εγκώμιο στον άγιο Στέφανο του Πρωτομάρτυρα (Άγιος Γρηγόριος Νύσσης)

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : 27 Δεκεμβρίου, 2018

Ο Χριστός ήρθε στο κόσμο για να τον σώσει και μετά από αυτόν βλάστησαν οι καρποί της Εκκλησίας. Έλαμψε ο μάρτυρας της αλήθειας και μαζί του έλαμψαν οι μάρτυρες της μεγάλης οικονομίας. Ακολούθησαν οι μαθητές το δάσκαλο βασιζοντας τα ίχνη του Κυρίου. Μετά τον Χριστό οι Χριστοφόροι, μετά τον ήλιο της δικαιοσύνης οι φάροι της οικουμένης. Και πρώτος για χάρη μας άνθησε **ο Στέφανος**, όχι στεφάνι πλεγμένο από ιουδαϊκά αγκάθια, αλλά από την άφθονη εκκλησιαστική σοδειά πρώτος καρπός που προσφέρθηκε στον Κύριο. Οι Ιουδαίοι έπλεξαν στεφάνι από αγκάθια και το έβαλαν στο κεφάλι του Σωτήρα, παρουσιάζοντας στον Κύριο του αμπελώνα καρπούς αντάξιους της κακής γεωργίας τους, όπως προανήγγειλε με την προφητεία λέγοντας: *«αμπελώνας του Κυρίου Σαβαώθ είναι ο οίκος του Ισραήλ και ο άνθρωπος από τη φυλή του Ιούδα είναι νέος αγαπημένος βλαστός. Περίμενα να κάνει σταφύλια, αλλά έκανε αγκάθια»*¹. Οι εργάτες όμως της ευαγγελικής αλήθειας ως πρώτο προοίμιο της ευσέβειας και πρώτες απαρχές της καλλιέργειας προσφέρουν στον Κύριο τον **άγιο άνδρα Στέφανο**, σαν κάποιο αληθινό στέφανο συναρμοσμένο από πολλές και διάφορες αρετές. Κατά πρώτον στον θαυμάσιο αυτόν άνθρωπο αναθέτουν τη φροντίδα των χηρών, έχοντας τη μαρτυρία των Αποστόλων που κατά την κρίση και την εκλογή τους ήταν πιστός και γεμάτος από Πνεύμα άγιο, κι έπειτα εξαιτίας της πνευματικής του σοφίας. Γιατί έδειχνε τόσο θερμό ζήλο για το κήρυγμα του θείου λόγου, ώστε ακολουθούσαν τις διδασκαλίες του θαυμαστές εκδηλώσεις της θείας ενέργειας. Γιατί λέει, *«ο Στέφανος γεμάτος πίστη και δύναμη πραγματοποιούσε μεγάλα σημεία»*². Τίποτε δε θεωρούσε ικανό να τον εμποδίσει στη φροντίδα του για τις χήρες, αλλά και τη φροντίδα αυτή εκτελούσε πρόθυμα και τη διδασκαλία δεν εγκατέλειπε. Και ήταν μεγάλος ο θαυμασμός γι 'αυτόν για την υπεροχή της φιλόπονης διάνοιάς του. Του ανέθεσαν την επιμέλεια των χηρών και καταγινόταν με τη φροντίδα των ψυχών: τις πρώτες έτρεφε με ψωμί, ενώ τις άλλες τις παιδαγωγούσε με το λόγο: σ' εκείνες παρέθετε τραπέζι υλικό, στις άλλες πρότεινε τραπέζι πνευματικό.

Ήταν πράγματι άνθρωπος αγαθός και γεμάτος από Πνεύμα άγιο. Με την αγαθότητα της προαίρεσής του εργαζόταν στην υπηρεσία των φτωχών, ενώ με την παρρησία και τη δύναμη του Πνεύματος αποστόμωνε τους εχθρούς της αλήθειας. Αντέκρουε τους πάντες και κατανικούσε τους πάντες με το λόγο της αλήθειας, γκρεμίζοντας συλλογισμούς και κάθε έπαρση που υψωνόταν κατά της γνώσης του Θεού³. Είχε τόσο δύναμη λόγου, ώστε, κατά τη μαρτυρία της αγίας Γραφής, να μην μπορεί

κανένας ν' αντισταθεί στη σοφία και στη δύναμη του Πνεύματος με το οποίο μιλούσε⁴. Ο κήρυκας όμως της αλήθειας οδηγήθηκε στο συνέδριο της απιστίας. Πρέπει επιτροχάδην κάπως ν' αποδώσουμε στον Πρωτομάρτυρα την οφειλή μας, που δε μας επέτρεψε να ολοκληρώσουμε χτες η ασθένεια του σώματός μου και σήμερα να ολοκληρώσουμε για τους αγίους αποστόλους το δικό τους μνημόσυνο. Κατά πρώτον βέβαια τα εγκώμια των αγίων δεν περιορίζονται ούτε σε ημέρες ούτε σε χρόνους, γιατί λέει: «ο δίκαιος θα μείνει να μνημονεύεται στους αιώνες»⁵. Έπειτα απευθύνονται σ' αυτούς που δεν έχουν διάφορες γνώμες. Ούτε λοιπόν μάρτυρες υπάρχουν χωρίς αποστόλους ούτε πάλι απόστολοι χωρίς τους μάρτυρες. Γιατί οι απόστολοι είναι διδάσκαλοι των μαρτύρων και οι μάρτυρες είναι εικόνες των αποστόλων. Έχοντας λοιπόν ο μακάριος Στέφανος την εικόνα και τη σφραγίδα εκείνων, το σταυρό, και με το θάνατό του πρώτος στεφανώθηκε με το στέφανο του μαρτυρίου. Με την υπομονή όμως του μαρτυρίου τίμησε τους δασκάλους του κι έγινε αληθινά στέφανος: και στέφανος των καλών δασκάλων δεν ήταν η τιμή από τον έπαινο, αλλά η προκοπή της Εκκλησίας, όπως ο θεός Απόστολος γράφοντας στους Κορινθίους λέει: «αδελφοί αγαπητοί και περιπόθητοι, χαρά και στέφανός μου, σταθείτε έτσι σταθεροί στον Κύριο»⁶. Αλλά ας επανέλθουμε στο θέμα μας.

Ο Χριστοφόρος εισήλθε στο συνέδριο των Χριστοκτόνων: πήδησε το πρόβατο μέσα στη συναγωγή των λύκων. Δεν ήταν όμως απλό πρόβατο λεία των θηρίων, αλλά πρόβατο που το έβοσκε ο Χριστός και αγωνιζόταν κατά των λύκων. Λυσσούσαν αυτοί κι έτριζαν τα δόντια τους, σπαράζοντας το ποίμνιο με τις κατηγορίες και τις απειλές. Αυτός όμως τους κατασπάραζε περισσότερο με τους ελέγχους του από ό,τι εκείνοι με τις απειλές και τις κατηγορίες. Ας μη προσπεράσουμε έτσι απλά και επιπόλαια τα λεγόμενα. Γιατί αυτός σε μία τόσο μεγάλη σύναξη ραδιούργων και τόσο δυνατή έφοδο λύκων πήρε το θάρρος να μιλήσει απερίφραστα κατά της αδικίας και να πει έπειτα από την πολλή εκείνη διδασκαλία: «σκληροτράχηλοι και απερίτμητοι στην καρδιά και στ' αυτιά, εσείς πάντοτε αντιστρατεύεστε στο άγιο Πνεύμα, όπως οι πατέρες σας»⁷ και τα επόμενα. Έτσι φερόταν αυτός που τον έβλεπαν στη γη, καθρεφτιζόταν όμως στον ουρανό: ήταν βέβαια ντυμένος με φύση ανθρώπου, μεταμορφώθηκε όμως κι έλαβε όψη αγγέλου και μορφή (και τίποτε από αυτά δεν ήταν αφύσικο: γιατί έπρεπε στ' αλήθεια με τον πρωτομάρτυρα να δειχθεί η αξία των μαρτύρων και να γνωρίσουν όλοι στο εξής τα έργα της νέας χάριτος). Ο πόθος του μαρτυρίου δεν χαρίζει μόνο αγγελική αξία αλλά και ανοίγει τις πύλες των ουρανών: δεν στέλλει πλέον τις ψυχές στο θάνατο, αλλά αποθέτει το πνεύμα στα χέρια του Χριστού. Ο Κύριος βέβαια και Σωτήρας μας ως άνθρωπος πάνω στο σταυρό μιλούσε στον Πατέρα του και του έλεγε: «Πατέρα μου, στα χέρια σου αποθέτω το πνεύμα μου»⁸, ο δούλος όμως του Χριστού Στέφανος αποτεινόμενος στο Δεσπότη του λέει: «Κύριε Ιησού, δέξου το πνεύμα μου»⁹, παραδίνοντας με τα λόγια αυτά την ψυχή του. Οι άγγελοι έπαιρναν το συγχορευτή τους και περισσότερο τον άγγιζαν οι έπαινοι που του έρχονταν από τον ουρανό από όσο τον χτυπούσαν στη γη οι πέτρες των Ιουδαίων.

Ο Στέφανος λοιπόν αφού με τον τρόπο αυτόν αγωνίστηκε τον καλόν αγώνα, έγινε μέτοχος της ουράνιας κληρονομίας. Όμως με τον Στέφανο αυτόν συμπλέχτηκαν ξαφνικά όλες οι πολύτιμες πέτρες, οι θεϊκότατοι κήρυκες των Ευαγγελίων, έπειτα από αυτούς οι μάρτυρες και έπειτα πάλι από αυτούς όσοι διέλαμψαν με τη σωτήρια αρετή. Περισσότερο όμως αυτοί που μνημονεύονται επί του παρόντος απαστράπτουν πολύ και λαμπρό το κάλλος της ευσέβειας, εννοώ ο Πέτρος, ο Ιάκωβος και ο Ιωάννης, οι εξάρχοντες του αρμονικού αποστολικού χορού και οι στέφανοι της εκκλησιαστικής ευδοξίας. Δεν παύω ν' αναφέρω το όνομα του Στεφάνου, αλλά ενώ το λέγω χίλιες και μύριες φορές, δεν χορταίνω να το επαναλαμβάνω. Γιατί δεν υπάρχει κόρος για το Στέφανο για όσους περιμένουν το μακάριο τέλος των στεφάνων. Αν πρέπει λοιπόν να μιλήσω με φιλαλήθεια, αρχίζοντας από το Στέφανο πάλι απολαμβάνομε στεφάνια κι εμείς και συμμετέχομε στα μνημόσυνά τους, επειδή ελπίζομε να γίνομε κοινωνοί αυτών, να μείνομε μαζί τους και να συνδοξαστούμε μαζί τους· γιατί όταν βεβαιώνει η επαγγελία, η κοινωνία της πίστης πολλαπλασιάζεται.

Και πάλι, αδελφοί μου, μας δίνεται η ευκαιρία ν' απολαύσομε τα αγαθά με το να συνανατείλει η Κυριακή ημέρα της ανάστασης μαζί με τη μνήμη των μαρτύρων¹⁰. Γιατί την ημέρα αυτή καταύγασε το νου μας ο φωτισμός της δόξας του Ευαγγελίου του Χριστού, κατά την οποία, βγάζοντας σαν άνθη τις σωτήριες ακτίνες της δικαιοσύνης, αφάνισε το σκοτάδι της ασέβειας και καταλάμπρυνε τις ψυχές με την επίγνωση της αλήθειας. Και πρόσεχε, σε παρακαλώ, το θαυμαστό μεγαλείο της ευεργεσίας. Ο αισθητός ήλιος μας ανεβαίνουντας την αυγή και προαναγγέλλοντας την ημέρα με την πρόδρομη λάμψη των ακτίνων του καλύπτει και αγκαλιάζει όλη την υφήλιο με την ακτινοβολία του, κρύβει όμως και θαμπώνει όλους μαζί τους χορούς των άστρων, ώστε να φαίνεται μόνο αυτός κάνοντας την περιφορά του κάτω από τις ουράνιες ασίδες. Αλλά ο Κύριός μας Ιησούς Χριστός, όταν ανέτειλε για χάρη μας από τον ουρανό, σύμφωνα με την προφητεία που μιλά γι' αυτόν¹¹, όχι μόνο δεν απέκρυψε τους αγίους που έλαμψαν πριν από τον ερχομό του όμοιοι με άστρα κι έγιναν πρόδρομοί του, αλλά και εκείνους τους έκανε λαμπρότερους κι έκανε να λάμψουν μαζί του κι άλλα άστρα. Και πράγματι προφήτες έλαμψαν μετά την παρουσία εκείνου και περισσότερο τότε, παρά πριν από αυτήν. Γιατί, ενώ ήταν αμυδρή ακόμα η προφητεία παρά τις ευαγγελικές εξηγήσεις των Γραμματέων, ο Σωτήρας μας, αφού ήλθε στον κόσμο, φώτισε όλους τους προφήτες και τους διασάφησε, αφού έγινε ολοκλήρωση του νόμου και των προφητών. Γιατί δεν ήρθε για να καταλύσει το νόμο και τους προφήτες, αλλά να τους συμπληρώσει¹². Την εποχή τώρα της νέας χάριτος ο Σωτήρας λέγοντας για τον εαυτό του «*Εγώ είμαι το φως του κόσμου*»¹³ τούτου, δεν έκρινε ανάξιο του η πηγή της αγαθότητας που προήλθε από αγαθό Πατέρα να μεταδώσει το όνομα σ' εκείνους που ήταν δούλοι του, αλλά λέει στους μαθητές του· «*εσείς είστε το φως του κόσμου*»¹³, και «*ας λάμψουν τα έργα σας μπροστά στα μάτια των ανθρώπων*»¹⁴. Το μεγαλύτερο με το οποίο μπορούμε να βεβαιώσομε αυτά που αναφέραμε αυτό πάλι θα εκθέσομε με τη χάρη του Θεού.

Πρόκειται για τον Ιωάννη τον Βαπτιστή, που ονομάστηκε λύχνος και έχει προαναγγελθεί μέσα στους ψαλμούς και μαρτυρηθεί κι από τον Κύριο. Ο προφήτης λοιπόν μιλώντας εκ μέρους του Πατέρα λέει με τον ψαλμό του γι' αυτόν, «*ετοίμασα λύχνο γι' αυτόν που έχω χρίσει*»¹⁵, δηλαδή 'ετοίμασα υπηρέτη και πρόδρομο του φωτός'. Ο Κύριος πάλι επιβεβαιώνοντας τη φωνή του Πατέρα λέει '«*εκείνος ήταν το αναμμένο λυχνάρι*»¹⁶. Όμως αυτός που ήταν λυχνάρι, όχι μονάχα δεν θάμπωσε καθόλου από την παρουσία του Κυρίου, που ήταν ο ήλιος της δικαιοσύνης, αλλά και πιο πολύ έλαμψε κι ο Βαπτιστής έγινε κήρυκας μαζί και θεολόγος του ίδιου του Σωτήρα. Ο Ιωάννης λοιπόν επειδή φωτίζει ένα έθνος μόνο, τον Ισραήλ, ονομάστηκε λύχνος. Οι απόστολοι όμως του Σωτήρα δεν ονομάστηκαν λύχνοι ούτε αστέρες, αλλά ανακηρύχτηκαν φάροι, επειδή δεν έλαμπαν σε μια περιοχή ούτε σε μια γωνιά, αλλά καταύγαζαν όλη την υφήλιο. Πρώτοι από αυτούς και κορυφαίοι ήταν ο Πέτρος, ο Ιάκωβος και ο Ιωάννης, που τιμούμε σήμερα για τη μαρτυρία τους για το Χριστό, που έτρεξαν ομόφωνα στο τέλος της ζωής, άθλησαν όμως με διάφορους τρόπους μαρτυρίου.

Ο ένας αναδείχτηκε πρωτοστάτης και κορυφαίος του αποστολικού χορού, αποκόμισε την αντίστοιχη στο αξίωμά του δόξα τιμημένη με το ίδιο με το Σωτήρα πάθος του σταυρού. Γιατί αυτός που καρφώθηκε στο σταυρό έγινε τύπος της δεσποτικής εικόνας του βασιλιά (και βασιλική εικόνα εννοώ το σταυρό). Δεν ντράπηκε για το πάθος, αλλά είχε καύχημα το μεγάλο του τρόπαιο. Γιατί ούτε σ' αυτούς, ούτε σ' εμάς, ούτε στους μεταγενέστερούς μας, ούτε σε κάποιον άλλο έτυχε η δόξα του Κυρίου μας Ιησού Χριστού¹⁷, καθώς λέει ο Παύλος. Έτσι φαίνεται κι ο Πέτρος να τιμά τη σεβάσμια εκείνη σταύρωση¹⁷. Γιατί έκρινε άξιο από μεγάλη ευλάβεια να κρεμαστεί από τους σταυρωτές του με το κεφάλι κάτω, για να μη νομιστεί ότι είναι ίσος με το Σωτήρα, που σταυρώθηκε για χάρη όλης της ανθρωπότητας και με πλατιά ανοιγμένα χέρια, όπως επάνω στο σταυρό, αγκάλιασε την οικουμένη. Του Ιακώβου πάλι έκοψαν το κεφάλι, καθώς βιαζόταν ν' απολαύσει την πραγματική κεφαλή του, το Χριστό. Γιατί κεφαλή του ανθρώπου, κατά τον Απόστολο¹⁸, είναι ο Χριστός, και όλης μαζί της Εκκλησίας κεφαλή¹⁹. Τέλος ο μακάριος Ιωάννης, αφού άθλησε στη ζωή του σε πολλούς και διάφορους αγώνες και διακρίθηκε σε όλους με τα κατορθώματα της ευσέβειας, καταδικασμένος να λάβει το τέλος της ζωής αυτής σε βραστό νερό, συναριθμήθηκε στο χορό των μαρτύρων²⁰ (γιατί από τους δίκαιους κριτές το μαρτύριο δεν κρίνεται από την τελική έκβασή του, αλλά από τη συγκατάθεση της βούλησης). Τέτοιος ήταν ο τρόπος του θανάτου εκείνων που με το θάνατό τους χάρισαν αθάνατη στις Εκκλησίες τη μνήμη τους. Και αληθινά έπρεπε να τελούνται από κοινού οι μνήμες των αγίων ανδρών που αναφέρθηκαν όχι μόνο εξαιτίας της συμφωνίας τους στην ευσέβεια, αλλά και εξαιτίας της ισότητας της αξίας τους. Γιατί αυτοί οι τρεις ήταν πάντοτε μαζί με τον Κύριο και είχαν ξεχωριστή θέση από τους άλλους αποστόλους και παρρησία, που δεν την έλαβαν εξαιτίας ανθρώπινης φιλίας, αλλά σύμφωνα με θεϊκή κρίση της αληθινής τους αξίας.

Γι' αυτό στα μεγαλύτερα θαύματα μπορούμε να δούμε ότι μόνο αυτούς έχει μαζί του ο Κύριος, ως μάρτυρες πολύ αξιόπιστους και πολύ αληθείς. Αυτό έγινε κατά τη θεωρία στο όρος 21 (γιατί εκεί βρίσκονταν μόνο ο Πέτρος, ο Ιάκωβος και ο Ιωάννης, όταν ο Κύριος μεταμορφώνοντας το σώμα του το μετέβαλε σε θεότητα ένδοξη και όλο λάμψη, έχοντας κοντά του τον Μωυσή και τον Ηλία, και με τη φωτεινή νεφέλη με την οποία τους κάλυψε, τους έδειξε τη μεγάλη εκείνη εικόνα της βασιλείας). Το ίδιο έγινε και στην περίπτωση της κόρης του Ιαείρου, που είχε πεθάνει και την ανάστησε²². Γιατί και εκεί αυτούς είχε θεατές της θαυματουργίας του. Ακόμα, για να μην καθυστερώ αναφέροντας μια μια τις περιπτώσεις, και τις ώρες του σωτηρίου Πάθους του είχε πάρει τους ίδιους μαθητές και είχε το θάρρος να πει σ' αυτούς που του ήταν πιστοί και αφοσιωμένοι: «*τώρα η ψυχή μου είναι γεμάτη ταραχή*»²³.

Αυτά δεν σας τα είπα για να υποβιβάσω τους άλλους αποστόλους, αλλά για να επιβεβαιώσω την αρετή εκείνων. Κι αν πρέπει να πω την αλήθεια, και για κοινό εγκώμιο των αποστόλων. Γιατί το να ορίζει κανείς υπεροχές κι ανωτερότητες για τους αγίους δεν είναι έργο ανθρώπινης επιδοκμασίας, αλλά της αληθινής κρίσης του Θεού. Εμείς όμως που αξιωθήκαμε να εορτάζουμε τις μνήμες τέτοιων και τόσο μεγάλων αγίων είναι ανάγκη να ευχαριστούμε όχι όσο οφείλομε, γιατί αυτό είναι αδύνατο, αλλά όσο μπορούμε, πράγμα που είναι εύκολα αποδεκτό. Οι άγιοι απαιτούν από εμάς αυτές τις τιμές, όχι για να κερδίσουν τις επευφημίες, αλλά για να ευεργετηθούμε συμεριζόμενοι τις επευφημίες.

Το άλλο πάλι νομίζω ότι κανένας από τους ευσεβείς δεν αγνοεί ότι, όχι μόνο του Πέτρου και του Ιακώβου και του Ιωάννη, αλλά και όλου μαζί του αρμονικού χορού των αποστόλων τα μνημόσυνα επιτελούμε. Αν, σύμφωνα με την αλήθεια των δογμάτων, έχοντας θέση μελών, αποτελούν τα σύνολο ενός σώματος, είναι φανερό ότι όταν δοξάζεται ένα μέλος μου, όπως λέει ο Απόστολος²⁴, «*δοξάζονται μαζί όλα τα μέλη*» και μάλιστα σ' εκείνους τους μακάριους και τελειότατους άνδρες, που όλη η συμπεριφορά τους συμφωνεί με την αλήθεια και είναι ο τρόπος ομόγνωμος και η πίστη κοινή. Και όπως είναι κοινά τα ευσεβή σημεία στα οποία πλεονεκτούν, είναι κοινά και τα εγκώμια εκ μέρους της αλήθειας. Ποιος είναι αυτός που δε θα ευχαριστιόταν δικαιολογημένα και δε θα γέμιζε από το άγιο Πνεύμα, όταν έχει αξιωθεί να πάρει μέρος στον αποστολικό χορό, που οδήγησε όλη την οικουμένη στην επίγνωση της αλήθειας, που άπλωσε τα δίκτυα της ευσέβειας για να συλλάβει όλη την οικουμένη και που παντού έστησε τις παγίδες της αλήθειας, ώστε πιάνοντας όλη μαζί την ανθρωπότητα, που είχε από την κακία περιέλθει σε κατάσταση αγριότητας, να την οδηγήσει σ' Εκείνον που εξημερώνει και σώζει; «*Σ' ολόκληρη τη γη ακούστηκαν τα λόγια τους*»²⁵. Τα θεμέλια της Εκκλησίας, οι στύλοι και τα εδραιώματα της αλήθειας, αυτοί είναι οι άενας πηγές της σωτηρίας, που ξεχύνουν άφθονο και πλούσιο και θεϊκό το νάμα της διδασκαλίας. Σ' αυτούς μας παραπέμπει και η προφητική φωνή που λέει: «*αντλήστε νερό με χαρά από τις πηγές της σωτηρίας*»²⁶.

Μνημονεύεται ο Πέτρος, η κεφαλή των αποστόλων, και μαζί του συνδοξάζονται τα λοιπά μέλη της Εκκλησίας, και στηρίζεται η Εκκλησία του Θεού. Γιατί αυτός είναι, κατά τη δωρεά του Θεού, η αρράγιστη και ακλόνητη πέτρα, που επάνω σ' αυτήν οικοδόμησε ο Σωτήρας την Εκκλησία του. Μνημονεύεται πάλι ο Ιάκωβος και Ιωάννης, που, αποκαλούμενοι από τον Σωτήρα και ως «*υιοί της βροντής*», έχουν μαζί τους όλα τα σύννεφα που φέρνουν τη βροχή· όταν ξεσπά η βροντή, είναι ανάγκη να μαζεύονται και τα σύννεφα. Ως σύννεφα πρέπει να εννοήσουμε τους λόγους των αποστόλων και των προφητών, για τους οποίους, αν και ήταν διαφορετικοί οι χρόνοι του κηρύγματος, ήταν όμως σύμφωνοι οι νόμοι της ευσέβειας· γιατί οι δωρεές τους ξεκινούν από ένα και το αυτό Πνεύμα. Αλλά γιατί να τολμούμε ν' ασχολούμαστε με τα αδύνατα και να προσπαθώ να μνημονεύω επάξια την αποστολική αρετή; Η γενναιοδωρία μας για εγκώμια δεν απευθύνεται στο Σίμωνα, τον γνωστό μας από την αλιεία, αλλά προς τη στερεά πίστη εκείνου και το στήριγμα όλης μαζί της Εκκλησίας. Ούτε πάλι απευθύνουμε το λόγο μας στους υιούς του Ζεβεδαίου, αλλά στους «*Βοανεργείς*», που εξηγούνται ως «*υιοί βροντής*». Πού θα σταθεί λοιπόν αυτή η βραχύτατη φωνή του λόγου μας, τη στιγμή που μια τόσο μεγάλη και τόσο δυνατή βροντή περιηχεί στις ακοές όλων;

Αφού λοιπόν σπεύσαμε να ξεπληρώσουμε τόσο μονάχα την ευγνωμοσύνη προς τους αγίους, καταφεύγουμε στην ακίνδυνη σιωπή, γνωρίζοντας καλά εκείνο, **ότιως προς αυτό μόνο είμαστε άξιοι να μετέχομε κατά τα μνημόσυνα των αγίων, στο να μιμούμαστε και να γινόμαστε ζηλωτές των αρετών εκείνων**· να μην περιφέρομε τη ζωή τους στους λόγους μας, αλλά **να διασώζομε τον τρόπο τους στην προαίρεσή μας**. Γιατί γνήσιους μαθητές εκείνου δε θα μας αποδείξει μια συνήθεια ασυνείδητη, αλλά η ευλαβική πίστη και βίος στηριγμένος σε κοινά δόγματα και διαγωγή που μιμείται τα ίδια πρότυπα. **Τιμάς τη μνήμη των μαρτύρων; Τίμησε και τη γνώμη τους. Γιατί κοινωνία της μνήμης είναι η συμφωνία της γνώμης**. Μήπως ο φωτισμός από τη γνώση της δόξας του Ευαγγελίου του Χριστού έλαμψε μόνο σ' εκείνους; Μήπως η χάρη στάλθηκε μόνο σ' εκείνους²⁷; Είναι κοινές οι εντολές, κοινός ο τρόπος, ένας ο αγωνοθέτης των αθλημάτων, ένα το βραβείο της αλήθειας, το οποίο είθε ν' αξιωθούμε όλοι εμείς με τις ευχές και τις πρεσβείες των αγίων που μνημονεύσαμε, με τη χάρη του Κυρίου μας Ιησού Χριστού, στον οποίο ανήκει η δόξα και η δύναμη στους αιώνες των αιώνων. Αμήν.

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. Ησ. 5, 7.
2. Πράξ. 6,8 ε

3. Β' Κορ. 10,15.
4. Πράξ. 6, 10.
5. Ψαλμ. 111,7.
6. Φιλ. 4, 1.
7. Πράξ. 7, 51.
8. Λουκά 13, 46.
9. Πράξ. 7, 59.
10. Το έτος που εκφωνήθηκε η ομιλία έπεσε η εορτή του Αποστόλου Ιωάννη σε ημέρα Κυριακή.
11. Λουκά 1, 79.
12. Ματθ. 5, 18.
13. Ιω. 8, 12.
14. Ματθ. 5, 15.
15. Ψαλμ. 131, 17.
16. Ιω. 5, 34.
17. Γίνονται δεκτές οι προτάσεις του εκδότη για τη συμπλήρωση του κειμένου.
18. Α' Κορ. 11, 3.
19. Εφ. 5, 23.
20. Η μετάφραση ακολουθεί την πρόταση με διάρθρωση τον εκδότη.
21. Ματθ. 17, 1 ε.
22. Μάρκ. 5, 37.
23. Ιω. 12, 27.
24. Α. Κορ. 12, 26.
25. Ψαλμ. 18, 5.
26. Ησ. 12, 3.
27. Β' Κορ. 4, 4' 6.

(Πηγή: orp.gr, Η/Υ επιμέλεια: Ελένης Χρήστου, Σοφίας Μερκούρη)